

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.122/2018/8.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Gál Attila előadó bíró
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
. Renneczéder Éva

Az alperes:

Az alperes képviselője:
. Györgyi Piroska Sarolta ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetése és
jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.502/2017/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.3806/2014/44.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.502/2017/4. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.3806/2014/44. számú ítéletének azonnali hatályú felmondásra vonatkozó, keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyja, egyebekben az elsőfokú ítéletet nem érinti. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 200.000 (kettőszázezer) és 54.000 (ötvennégyezer) forint áfa együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes helyett a le nem rótt 273.000 (kettőszázhetvenháromezer) forint fellebbezési és 341.000 (háromszáznegyvenegyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1994. január 3-tól kezdődően a Z. V.Zrt. T. D-nak közös képviselői munkakörében foglalkoztatott munkavállalója volt. 2011. január 3-tól a Z. V. Zrt. átszervezést valósított meg, melyben a feladatokat az alperesnek adta át. Az alperes fő tevékenysége a társasházak közös képviselete, melyet munkavállalói útján lát el.
- [2] A felperes 2011. május 26-án írta alá munkaszerződését, melynek 7. pontjában rögzítették, hogy kötetlen munkaidőben, heti 40 órában látja el feladatait. A munkaköri leírás szerint a felperes köteles a munkáltató által meghatározott ügyfélfogadási időben az alperes székhelyén tartózkodni és fogadóórát tartani. A közös képviselők ezen kötelezettségét az alperes szervezeti és működési szabályzata is tartalmazta.
- [3] Az alperes 2012 januárjában új típusú szerződés-mintát vezetett be, melyek aktualizálása, és újrakötése a vezetői értekezletek témája volt, azonban ezekre határidőt nem határoztak meg.
- [4] Az alperes ügyvezetője, P. P. az új típusú megbízási szerződések bevezetésén kívül számos egyéb ügyvezetői utasítást is adott, mely nem minden esetben találkozott a közös képviselők szakmai álláspontjával. A felperes kezdeményezésére valamennyi közös képviselő leírta a problémáját az ügyvezetéssel kapcsolatban, és 2013. október 28-án a felperes K. I. Ferencnével együtt felment az alperes alapítójának vezérigazgatójához annak érdekében, hogy az ügyvezető intézkedéseivel szemben támogatást kérjenek. A felperes magával vitte öt közös képviselő referens előre megírt felmondását is, és közölte, ha nem lesznek változások, beadja azokat, ezzel egyidejűleg pedig elviszik az általuk kezelt társasházakat is.
- [5] A megbeszélés eredményeképpen 2013. november 12-én az ügyvezető és a közös képviselők részvételével értekezletet tartottak. Az itt rögzített megállapodás 7. pontja értelmében a társasházkezelő ágazat szakmai feladatainak koordinátora és ügyvivője a felperes. Az ügyvezetőnek szakmai kérdésekben a megállapodás szerint a felperessel egyeztetnie kellett.
- [6] 2013. december 31-én hatályba lépett a 2003. évi CXXXIII. törvény módosítása, mely a rezsicsökkentéssel összefüggésben többletkötelezettséget írt elő a közös képviselők részére. A jogszabályi kötelezettség végrehajtása érdekében az ügyvezető 2/2014. szám alatt vezetői utasítást adott ki, amely szerint minden

hónap 15. napjáig legalább 45 napra a meghatározott formában és tartalommal jól látható módon hirdetményt kell kihelyezni az épületekben, és ezt dokumentálni kell. A dokumentáláshoz fényképezőgépet biztosított az alperes, de lehetőség volt mobiltelefonnal készített fotózásra is. A tájékoztató kihelyezését a felperes részben úgy oldotta meg, hogy a társasház takarítónőjét, gondnokát kérte meg a kifüggesztésre, azonban a dokumentálásra vonatkozó kötelezettségnek nem tett eleget.

- [7] 2014. március 6-án az ügyvezető új közgyűlési meghívó és jegyzőkönyv minta alkalmazását rendelte el, azonban a kiadott mintákat nem minden közös képviselő alkalmazta.
- [8] 2014. május 7-én az ügyvezető előírta, hogy a közös képviselők adják le a kifüggesztett hirdetmények fényképes dokumentációit.
- [9] A közös képviselők egymás között megbeszélve arra jutottak, hogy az alperes ügyvezetője nem tartja magát a 2013. november 12-i megállapodásban foglaltakhoz, így a felperes a vezérigazgatóval 2014. május 6-ra megbeszélést egyeztetett le, amely az ügyfélfogadási időre esett. A vezérigazgatónak nem jelezte, hogy az időpont miatt esetlegesen fennakadások lehetnek az ügyfélfogadásban. Az ügyfélfogadási időben való eltávozásra külön engedélyt nem kért, azt csupán jelezte K. I. gazdasági vezetőnek.
- [10] A felperes 2014. május 9-én vízvezetékkel kapcsolatos probléma, majd május 14-én egy lift meghibásodása miatt ment el az ügyfélfogadási időben anélkül, hogy erre külön engedélyt kért volna.
- [11] A felperes 2014. május 9-én e-mail üzenetében közvetlenül a vezérigazgatóhoz fordult, majd 2014. május 14-én a közös képviselők P. P. ügyvezetőnek írt nyilatkozatot írtak alá, melyben sérelmezték, hogy az ügyvezető egy kivételével valamennyi alperessel kapcsolatban álló ügyvéd megbízási szerződését felmondta. A felperes ezen nyilatkozatot e-mail formájában egyidejűleg megküldte az alapító vezérigazgatójának is.
- [12] 2014. május 15-én a felperes felszólította P. P., hogy tegyen eleget prémiumfizetési kötelezettségének 2011, 2012 és 2013 évekre. A felszólítást szintén megküldte e-mailben a vezérigazgatónak.
- [13] Az alperes 2014. május 15-én azonnali hatályú felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (1) bekezdés a), b) pontjára való hivatkozással. Az intézkedés indokolása a következőket tartalmazta:
- [14] A felperes 2014. május 5-én, 9-én és 14-én a munkaköri leírásban és az alperes szervezeti és működési szabályzatában meghatározott egyértelmű munkáltatói elvárás ellenére ügyfélfogadási időben elhagyta munkavégzési helyét a munkáltatói jogkör gyakorlójának tudta és engedélye nélkül. Magatartására elfogadhatatlan és megalapozatlan magyarázatot adott. A felperes az ügyvezetői intézkedés átvételét 2014. május 5-én megtagadta, az abban foglaltaknak ellenszegült, az ezzel kapcsolatos lehetőségeket a

társaság székhelyén konzultálta meg. Az alperes a felperes terhére róta a rezsicsökkentéssel kapcsolatos vezetői utasításban foglaltak megszegését, továbbá, hogy a tájékoztatókkal kapcsolatban egyet nem értését hangoztatta, vezetője engedélye nélkül több értekezletet tartott, jogászai segédlettel igyekezett kibújni az ezzel kapcsolatos többletfeladatok alól. Az ügyvezető ezzel összefüggő utasítását kevés társasházban hajtotta végre, továbbá nem tett eleget a ... számú ügyvezetői utasításnak sem, és ennek nem adta elfogadható indokát.

- [15] A felperes utasítás ellenére nem megfelelően tájékoztatta a kezelésébe tartozó társasházakat a közös képviselő személyéről, megszegte az új, aktualizált megbízási szerződések alkalmazására vonatkozó ügyvezetői utasítást. Megtagadta az egységes közgyűlési meghívó és a közgyűlési jegyzőkönyv alkalmazására az alaki és formai, tartalmi egységesítésre irányuló utasítások végrehajtását is.
- [16] A munkáltató által bevezetett beszállítói listát nem alkalmazta, az utasításnak ellenszegült, mikor olyan vállalkozó bevonásával végeztetett el feladatot, aki a listára nem került fel.
- [17] A felperes folyamatosan olyan magatartást tanúsított, amely a munkaviszonya fenntartását lehetetlenné tette. Ezzel összefüggésben alperes a felmondásban állította, hogy a vezetői utasításokat nem fogadta el, nem hajtotta végre, azokkal szemben kollektív ellenszegülést szított a munkatársak között. A munkáltatói jogkört gyakorló ügyvezető munkáját folyamatos támadó magatartásával ellehetetlenítette, mindezekkel veszélyeztette a társaság működését és jogos gazdasági érdekeit is.
- [18] Az alperes 2013. október 28-a és 2014. május 14. között történt eseményeket úgy értékelte, hogy a felperes az alperest alapító társaság képviselőjének (vezérigazgató) tett megnyilvánulásai szakmai, munkatársi, emberi ellenszegülésnek minősülnek. A felperes ezen magatartásával az alperes eredményes működését támadta, megsértette az együttműködési kötelezettség alapvető elvét, mindezekre tekintettel szűnt meg a munkáltatói jogkör gyakorlójának a bizalma.

A felperes kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [19] A felperes a munkaviszonya megszüntetésének jogellenességére tekintettel kérte az alperest elmaradt jövedelmen alapuló kártérítés, elmaradt cafeteria juttatás, elmaradt Erzsébet-utalvány, végkielégítés, felmondási időre járó bér címén marasztalni, és jutalék, valamint prémium megfizetésére kötelezni, továbbá igényt tartott a késedelmi kamatokra, valamint perköltségre is.
- [20] Keresete indokául előadta, hogy a munkaszerződés ... pontja szerint kötetlen munkaidőben volt foglalkoztatva, így nem tekinthető kötelezettségszegésnek, ha a munkáltató által megjelölt időpontban nem volt az ügyfélfogadás helyszínén. 2014. május 5-én a

vezérigazgatónál tartózkodott, amely időpontot az igazgató jelölte ki, így szakmai okokból volt távol. 2014. május 9-én vízvezetékekkel, május 14-én egy lifttel kapcsolatos azonnali beavatkozást igénylő helyzet miatt volt távol.

- [21] Nem tagadta meg az utasítás átvételét, valamint nem szervezett ellenkampányt a rezsicsökkentéssel kapcsolatban. Állítása szerint teljesítette az ezzel kapcsolatos feladatokat, elkészítette a kimutatásokat, a kifüggesztések megtörténtek, azonban elismerte, hogy a kifüggesztések dokumentálásával voltak nehézségei, de ezek elmaradása nem elég súlyos indok az azonnali hatályú felmondáshoz.
- [22] A megbízási szerződésekkel kapcsolatban előadta, hogy egyes társasházak nem voltak hajlandók új szerződést kötni. A közgyűlési meghívó és jegyzőkönyv mintákkal összefüggésben rögzítette, hogy az ügyvezetői utasítást 2014. március 6-án adták ki, és ezen időpontig már valamennyi házzal megtartották az elszámoló közgyűlést. A beszállítói listával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy előfordult olyan eset, hogy a társasház kifejezett kérésére nem a listán szereplő vállalkozóval végeztette el a munkát.
- [23] A munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartásával kapcsolatban állította, hogy nem veszélyeztette a munkáltató gazdasági érdekét, nem volt olyan utasítás, amit nem hajtott végre, nem uszított, és nem szított kollektív ellenszegülést.
- [24] Az azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapításán túlmenően állította, hogy a munkáltató joggal való visszaélést követett el, ugyanis az intézkedés a véleménye elfojtására irányult. A felmondás valós indoka szerinte az volt, hogy az ügyvezetővel a kapcsolata megromlott.
- [25] A prémium és jutalékigényét a munkaszerződésében foglaltakra alapította.
- [26] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az azonnali hatályú felmondás valós tényeken alapul, az mindenben megfelel a jogszabályoknak. A joggal való visszaélés körében vitatta a felperes állításait, a prémiumigényére vonatkozóan a munkaszerződés ... pontjának érvénytelenségére, azon belül pedig semmisségre hivatkozott. A jutalék iránti igényt azzal vitatta, hogy kizárólag az új típusú szerződések megkötésére ígért az alperes jutalékot, amely az adott társasház vonatkozásában nem teljesült.

Az első- és másodfokú ítélet

- [27] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 34.M.3806/2014/44. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 883.651 forintot és 20.000 forintot, ezen összegek után járó késedelmi kamatot, ezt meghaladóan - az azonnali hatályú felmondás jogellenessége körében - a keresetet elutasította, valamint a rendelkezett a perköltség, illetve az illeték megfizetéséről.

- [28] Az elsőfokú bíróság ítéletében az Mt. 78. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira hivatkozott.
- [29] A minősített kötelezettségszegéssel kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes elsődlegesen az ügyfélfogadási időben előírt munkahelyen tartózkodási kötelezettségét sértette meg. 2014. május 5-én a vezérigazgatónál járt előre egyeztetett időpontban, azonban Sz. A. vezérigazgató tanúként előadta, hogy a felperes kifejezetten ezt az időpontot jelölte meg. A tanú tisztában volt azzal, hogy ez az időpont ügyfélfogadásra esik, azt viszont nem tudta, hogy a felperesnek kellett volna ügyfélfogadást tartania. Ha a felperes kéri, akkor nyitott lett volna más időpontra tenni a megbeszélést.
- [30] Kifejtette a bíróság, hogy a K. I-ek való eltávozás bejelentése nem azonos az engedéllyel, így a felperes 2014. május 5-én megsértette a munkaviszonyból származó azon kötelezettségét, hogy ügyfélfogadási időben bent tartózkodjon.
- [31] A 2014. május 9-ei és május 14-ei problémák nem igényeltek azonnali intézkedést, nem volt elég indok ahhoz, hogy a felperes engedély nélkül távozzon ügyfélfogadási idő alatt. A felperes ezekben az esetekben tudatosan hagyta figyelmen kívül az ügyfélfogadási rendet, mely magatartása szándékos volt. Ezen kötelezettség megszegése rövid időn belül háromszor is megvalósult. Rögzítette a bíróság, hogy a felperesnek nem volt szobatársa, aki helyettesíthette volna, a perben nem volt adat arra, hogy helyettesítésére megkért volna valakit, így az engedély nélküli többszöri eltávozását olyan súlyúnak ítélte meg, amely megalapozza az azonnali hatályú felmondást.
- [32] Az elsőfokú bíróság szerint a vezetői utasítást tartalmazó körlevél átvételének megtagadása, a rezsicsökkentéssel kapcsolatos többletfeladatok, a 2/2014. és 6/2014. számú vezetői utasítások teljesítésének elmulasztása, a megbízási szerződések aktualizálása, a közgyűlési meghívók és jegyzőkönyvekkel kapcsolatos problémák, a beszállítói listával kapcsolatos vezetői utasítás vonatkozásában az indokok nem felelnek meg a jogszabályi követelményeknek, nem szolgálnak jogszerű alapol az azonnali hatályú felmondáshoz.
- [33] A munkaviszony fenntartásának ellehetetlenítéséről kifejtette a bíróság, hogy a felperes 2013. október 28-án felment a vezérigazgatóhoz, ekkor 5 „biankó” felmondást vitt magával annak érdekében, hogy nyomatékosabbá tegye az ügyvezetővel szembeni kritikáját. Ennek folyományaként született meg az ügyvezetővel a 13 pontból álló megállapodás, melynek ... pontja értelmében a felperest tette meg a társasházkezelő ágazat szakmai koordinátorává.
- [34] A 2014. május 5-én a felperes ultimátumszerű javaslatot terjesztett a vezérigazgató elé, és kifejezetten kérte az ügyvezető eltávolítását. 2014. május 9-én, 14-én és 15-én kelt e-mail-ek is abba az irányba mutatnak, hogy a felperes nem hagyta annyiban a dolgot, és újabb jelzésekkel élt a vezérigazgató felé. A felperes ezen magatartása túlmutat a megállapodás 7. pontjában meghatározott szakmai véleményen, a munkaviszonyon kívülre helyezte a problémát.

Az alperes ügyvezetője a felperes magatartása alapján jogosan érezte veszélyeztetettnek pozícióját. A felperes figyelmen kívül hagyta, hogy a munkáltató és a munkavállaló közötti viszony kétoldalú, hierarchikus jogviszony, melyben a munkáltatóé az irányító, koordináló szerep. A felperes ezt a hierarchikus viszonyt támadta, mikor az ügyvezetőt megkerülve a munkaviszonyon kívülről kívánt érvényt szerezni saját érdekeinek.

- [35] A bíróság szerint a felperes magatartása megítélése szempontjából nincs jelentősége, hogy szakmailag indokolt volt-e a fellépése. Az Mt. 54. §-a meghatározza azokat az esetköröket, amikor a munkavállaló megtagadhatja a munkáltató utasítását. A perben olyan tény nem merült fel, amely ezen esetkörök bármelyikébe beilleszthető lenne, a munkavállaló ezekben az esetekben figyelemfelhívás lehetőségével élhet. Az, hogy a felperes felment a vezérigazgatóhoz, több volt mint figyelemfelhívás. A bíróság értékelte, hogy a felperes mindig többedmagával ment a vezérigazgatóhoz, és előfordult, hogy biankó felmondásokat is vitt magával. Lényeges körülmény, hogy az ide vonatkozó jogszabályhelyek legfeljebb passzivitást engednek a munkavállalónak (utasítás megtagadása), a felperes azonban többet tett, aktivizálta magát az ügyvezetővel szemben, az intézkedéseinek felülbírálatát kérte. A felperes ezáltal magát a munkáltatót támadta.
- [36] 2014 májusában felerősödött a felperes aktivitása, megszorodott azon esetek száma, amikor a felperes közvetlenül az alperes alapítójához fordult. Ezen magatartás alapján az ügyvezető joggal veszítette el bizalmát a felperesben, hiszen a felperest negatívan érintő utasításai kapcsán számolnia kellett azzal, hogy esetlegesen magyarázkodnia kell saját munkáltatói jogkör gyakorlója előtt. Mindezek alapján az alperes megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperessel való további együttműködés lehetetlen.
- [37] Az elsőfokú bíróság értékelte az alperes székhelyén 2014 szeptemberében tartott meghallgatáson elhangzottakat is. Ezzel kapcsolatban nem fogadta el a felperesnek az „emlékeztetők” kirekesztésére tett indítványát, ugyanis valamennyi tanú a hamis tanúzásra való kioktatás után is fenntartotta előadását függetlenül attól, hogy az alperessel fennállt-e a munkaviszonya vagy sem.
- [38] É. J. tanú szerint a felperes „szította a hangulatot”, továbbá igyekezett őt rábírní, hogy nyomásgyakorlásként helyezze kilátásba a felmondását. S. K. meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a felperes „gerjesztette a hangulatot”, megvolt a különvéleménye. Szabóné K. Sz. elmondta, hogy „szították a tüzet.... jobb ha keresünk új munkahelyet, úgysem lesz így sokáig, legkésőbb februárban már nem lesz P. P.”.
- [39] É.J. és T. Z. egyezően nyilatkoztak arról, hogy felperes igyekezett másokat is agitálni, K. I. F. elmondta, hogy a felperes többször odament hozzá, hogy az ügyvezetővel szembeni közös fellépésre buzdítsa.
- [40] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes ügyvezetővel

szembemenő magatartását a tanúk alátámasztották. Ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes vezető szerepet vállalt az ügyvezető intézkedéseivel szembeni fellépésekben, ugyanakkor nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy kifejezetten megtagadta volna az utasításokat, vagy azokat szándékosan ne hajtotta volna végre. A kollektív ellenszegülésre szítást a bíróság olyan formában látta bizonyítottnak, hogy a felperes részéről érzékelhető volt egyfajta agitáló magatartás az alperes utasításaival szemben. Bizonyítottnak találta, hogy a felperes az ügyvezetőt támadta, és igyekezett másokat is maga mögé állítani. Mindez pedig olyan súlyú magatartás, mely önmagában is megalapozza az azonnali hatályú felmondást, így a munkaviszony megszüntetése jogszerű volt.

- [41] A joggal való visszaéléssel összefüggő tényállításait a felperes nem tudta bizonyítani.
- [42] A felperest a korábbi évekre megilleti a prémium a kereseti kérelmének megfelelően, illetve a késedelmi kamat is.
- [43] A felperes jogosult a jutalékra és késedelmi kamatára is.
- [44] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, annak megváltoztatásával az azonnali hatályú felmondás jogellenességére tekintettel a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát kérte. A prémium és jutalék megfizetésére vonatkozó ítéleti rendelkezéseket nem támadta. A fellebbezésben vitatta az ügyfélfogadási idővel kapcsolatos következtetéseket. Álláspontja szerint mindhárom alkalommal sürgős eset miatt távozott a munkahelyéről, és a helyettesítést megoldotta. A bíróságnak figyelembe kellett volna venni, hogy panasz nem érkezett rá ez ügyben, és nem jelentett problémát a távolléte, egyébként ügyfélfogadási időn túl is mindig elérhető volt.
- [45] 2014. május 5-én a megbeszélés időpontját Sz. A. vezérigazgató jelölte meg, ennek indoka szakmai jellegű volt, és ő kifejezetten a kollégák érdekének képviselőjeként és megbízásuk alapján járt el. Hivatkozott a 2013. november 12-ei megállapodás pontjára.
- [46] A felmondásban megjelölt egyéb kötelezettségszegésekkel kapcsolatban (körlevél átvétele, rezsicsökkentéssel kapcsolatos feladatok, megbízási szerződések aktualizálása, közgyűlési meghívók és jegyzőkönyvek, beszállítói lista alkalmazása) egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint ezek vonatkozásában nem valósult meg a kötelezettségszegés.
- [47] Nem bizonyított, hogy a vezérigazgatónál történt látogatása célja az ügyvezető eltávolítása volt. A 2013. október 29-én történő események nem képezhetik a felmondás okát, az együttműködési kötelezettség megsértése szempontjából a 2013. november 12-ei megállapodásnak alapvető jelentősége van. Állítása szerint azt az alperes ügyvezetője megszegte, és ő akkor fordult a vezérigazgatóhoz, amikor az ügyvezetőnél a kezdeményezései nem vezettek eredményre.
- [48] A munkaviszony fenntartásának ellehetetlenülésével kapcsolatban kifejtette, hogy 2013. október 28-án azért vitte magával a „biankó” felmondásokat, mert a szerződésüket nem képesek teljesíteni a

munkáltatói jogkör gyakorló személy szakmai irányítása miatt. Alaptalan és bizonyítatlan, hogy ennek a látogatásnak az lett volna a célja, hogy az ügyvezető jogviszonyát megszüntesse. A vezérigazgatóhoz azért ment, hogy a problémákra együttesen keressenek megoldást, amely szakmai, gazdasági és emberi szempontból megfelelő.

- [49] Az elsőfokú bíróság által tanúként meghallgatott Sz.A. vezérigazgató, valamint N. Z. felügyelőbizottsági elnök bizonytalan volt a vallomástétel során, hogy hány alkalommal és mikor volt a felperes a vezérigazgatónál, valamint a személyes találkozókat egybemosták. Észrevételezte, hogy nem indítványozta az ügyvezető eltávolítását, a 2013. november 12-ei megállapodás - mely polgárjogi szerződés - betartása érdekében fordult a felettes szervhez, amellyel a szolgáltatati utat betartotta.
- [50] Állítása szerint a megkeresései tiszteletudóak voltak, és arra irányultak, hogy a felmerült problémákat megoldják. A vezérigazgatónak küldött leveleket nem nyomásgyakorlásként küldte, hanem munkáltatói utasításra. A szakmai koordinátor és a közös képviselők referense volt, így a munkáltatói jogkör gyakorlója minden vezérigazgatóval történő megbeszéléséről és e-mail-jéről tudott. Nem veszélyeztette a munkáltatója pozícióját, továbbá nem lépte át azt a határt, amely a munkaviszonyban megengedett. Megalapozatlan a munkáltató következtetése, hogy vele az együttműködés lehetetlen.
- [51] Fenntartotta, hogy magatartása nem volt uszító és lázító. Tény, hogy vezető szerepet töltött be, de erre kollégái hatalmazták fel 2013. november 12-én. Nem támadta az ügyvezetőt, és nem próbált maga mellé állítani senkit. A tanúk befolyásoltsága a bíróság által megállapítható, annak ellenére, hogy a tanúk kijelentették, hogy elfogulatlanok.
- [52] A joggal való visszaéléssel kapcsolatban fenntartotta, hogy az azonnali hatályú munkaviszony megszüntetése kifejezetten az érdekképviselőt korlátozására és véleménynyilvánítása elfojtására irányult.
- [53] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte a fellebbezés elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. Rögzítette, hogy helyes az elsőfokú bíróság megállapítása, miszerint a felperes szándékosan megszegte azon lényeges munkaköri kötelezettségét, hogy a munkáltató által előírt ügyfélfogadási időben nem volt a kijelölt helyen.
- [54] Állítása szerint a felperes szándékos és jelentős mértékű kötelezettségszegést valósított meg, amikor a részére adott hatáskör átruházó intézkedés visszavonásáról szóló döntés átvételét megtagadta, továbbá kollégáival konzultálta meg a munkáltatói utasítás megtagadásának lehetőségét. A rezsicsökkentéssel összefüggő társasház kezelési feladatokat nem látta el, a megbízási szerződések aktualizálásáról sem gondoskodott. A beszállítói listával kapcsolatos utasítást nem tartotta be, valamint az ellenszegülésével az Mt. 78. § (1) bekezdésébe ütköző magatartást

tanúsított, a munkaviszony fenntartását ez lehetetlenné tette. Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperessel való további együttműködés lehetetlen, illetve hogy a felperes az ügyvezetőt támadta, melyben igyekezett másokat is maga mellé állítani.

- [55] A joggal való visszaéléssel kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével.
- [56] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Mf.680.502/2017/4. számú közbelső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, míg az ítélet keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes a 2014. május 15-én azonnali hatályú felmondással jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát.
- [57] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás adatait részben tévesen értékelte, bizonyos iratokat tévesen tekintett bizonyítéknak, és mindebből következően nem megalapozott következtetést vont le. A másodfokú bíróság az érdemi döntéssel nem értett egyet, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján a fellebbezett részében megváltoztatta.
- [58] Rögzítette, hogy a fellebbezés keretei között vizsgálhatta felül az elsőfokú bíróság döntését, így jelentősége volt annak, hogy az elsőfokú bíróságnak az azonnali hatályú felmondás indokolásának a kötelezettségszegés körében tett megállapításait - egy magatartás kivételével - egyik fél sem vitatta. Erre tekintettel a kötelezettségszegéssel kapcsolatban kizárólag a munkahely elhagyással kapcsolatos magatartást lehetett vizsgálni a másodfokú eljárásban.
- [59] Kifejtette, hogy a tényállás szerint a felperes mindhárom alkalommal elhagyta munkahelyét ügyfélfogadási idő alatt. A felperes ismerte az alperes ezzel összefüggő elvárásait, azonban a másodfokú bíróság a kötelezettségszegés súlyának értékelésekor alapvetőnek tekintette, hogy a felperes munkavégzéssel összefüggésben távozott minden alkalommal. A bizonyítás alátámasztotta, hogy két alkalommal az általa képviselt társasház kért azonnali segítséget, és a helyzet komolyságát csak a helyszínen lehetett megítélni. Ezért nem róható fel, hogy nem utasította vissza a hívásokat.
- [60] Nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a felperes 2013. november 12-ei megállapodás alapján a közös képviselők nevében, munkahelyi kérdések tisztázása érdekében volt a vezérigazgatónál 2014. május 5-én. A megegyezés alapján a konszenzus létrejöttét keresve fordult a vezérigazgatóhoz, mert az ügyvezető nem volt együttműködő.
- [61] A másodfokú bíróság szerint jelentősége volt a felperes magatartásának értékelésekor annak, hogy távozása egyik alkalommal sem okozott fennakadásokat az ügyfélfogadásban, panasz nem érkezett, és egy tanú sem állította, hogy ezek alkalmával a felperes helyett kellett volna munkát végeznie. A felperes a

távozását K. I. gazdasági vezetőnek bejelentette, mely nem pótolta ugyan a munkáltatói engedélyt, de nagyobb súllyal kell értékelni azt, hogy a felperes az alperes számára hátrányt nem okozott, és munkavégzéssel összefüggésben távozott.

- [62] A munkaviszony fenntartásának ellehetetlenülésével kapcsolatban kifejtette, hogy az alperes által készített „emlékeztetők” bizonyítékként való figyelembevétele aggályos volt, melyre megalapozottan hivatkozott a felperes a fellebbezésében. K. I. – aki valamennyi munkavállaló meghallgatásán jelen volt – bírósági tanúvallomásában kifejezetten nem kívánt nyilatkozni az alperes által lefolytatott meghallgatások körülményeire. Az „emlékeztetők” tartalmát valóban több tanú is megerősítette a vallomásában, de azzal nem pontosan egyező előadást tett. A tárgyalásokon a hamis tanúzásra tett figyelmeztetést és megfelelő kioktatást követően tett vallomások tartalmát és a perbe becsatolt iratokat együttesen értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy nem volt bizonyított, miszerint a felperes az ügyvezető távozásának kikényszerítése érdekében kezdeményezte a vezérigazgatóval történő megbeszéléseket és a munkahelyi egyeztetéseket. A perben nem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy a 2013. november 12-ei megállapodás igen jelentős jogosultságot biztosított a felperes részére, mely nyilvánvalóan korlátozhatta az ügyvezető döntési lehetőségeit bizonyos szakmai kérdésekben. Az alperes a megállapodást nem támadta meg, annak módosítására, visszavonására intézkedést nem tett.
- [63] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a felperes saját akaratának kívánt érvényt szerezni, és kollektív ellenszegülésre buzdított, mivel a hivatkozott megállapodás szerint járt el az abban kapott felhatalmazás alapján a közös képviselőket érintő kérdésekben. Sz. A. és N. Z. tanúk valóban azt állították, hogy a felperes kérte az ügyvezető elbocsátását, ugyanakkor a felperes legutolsó levelében azt kérte, hogy a kölcsönös párbeszéd létrejöttében segítsen a vezérigazgató. Emiatt nem lehet aggálytalan következtetést levonni a felperes olyan szándékára, hogy szakmai kérdések megoldása helyett az ügyvezető eltávolítása motiválhatta.
- [64] Az ügyvezetői utasítások szándékos megtagadását az elsőfokú bíróság sem állapította meg, mely megállapítást a felek a másodfokú eljárás során nem tettek vitássá. A fentiekből következően a felperes egyéb magatartását a másodfokú bíróság úgy értékelte, hogy a megállapodás szerinti sajátos helyzetére tekintettel az ügyvezető és közte megnyilvánuló szakmai ellentétek miatti magatartása nem képezhetette a bizalomvesztésre alapított munkáltatói intézkedés jogszerű indokát.

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes felülvizsgálati ellenkérelme

- [65] Az alperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a jogerős közbenső

ítélet hatályon kívül helyezésére irányult azzal, hogy a Kúria hozzon az elsőfokú ítéletet teljes egészében helybenhagyó új döntést, vagy a közbenső ítéletet helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasítsa.

[66] Állítása szerint a másodfokú döntés megalapozatlan, hiányos, önmagával és a megállapított tényállással ellentétes. Fellebbezési ellenkérelmében minden felmondási indokra hivatkozott, ezért nem helytálló a másodfokú bíróság megállapítása, hogy a felmondás indokolásának kötelezettségszegés körében tett megállapításait egyik fél sem vitatta. Kérte fellebbezési ellenkérelme ismételt figyelembe vételét (ellenkérelem 2.-9. oldal).

[67] Tévesen értékelte a másodfokú bíróság azt a tényt, hogy a felperes kifejezetten munkavégzéssel összefüggésben távozott a munkahelyéről. 2014. május 9-én csőtörés miatt távozott, azonban a felperes nem szerelő, így úgy járt volna el helyesen, ha szakembert hív ki.

Május 14-én egy lifttel kapcsolatos probléma miatt távozott, azonban itt is az lett volna helyes, ha szerelőt hív, és később megy ki a helyszínre.

A május 5-ei vezérigazgatónál tett látogatás célja az ügyvezető eltávolítása volt, és ezt a feltárt tények is bizonyítják.

[68] A másodfokú bíróság tévedett, mikor a felperes javára értékelte azt a véletlent, hogy a távolmaradása alatt nem érkezett hozzá ügyfél. A felperes nem tett semmit annak érdekében, hogy távolmaradása idején valaki helyettesítse, így nem rajta múlt, hogy nem okozott kárt, ez nem értékelhető a felperes javára, illetve az alperes terhére.

[69] Tévesen értékelte a 2013. november 12-ei megállapodást is a másodfokú bíróság, ugyanis az ügyvezető nem volt kötve a felperes szakmai véleményéhez. A felperesnek jogában állt szakmai észrevételeket tenni, amelyet az ügyvezető vagy elfogadott, vagy nem. A felperes abban különbözött a többi munkavállalótól, hogy képviselőnkben felléphetett, ami a szolgálati út és az észrevételezés módját jelentette.

[70] Az eljárás irataiból egyértelmű, hogy az „emlékeztető” tartalmát minden tanú megerősítette, és a törvényszék nem jelölte azt meg, hogy milyen ellentmondásokat, pontatlanságokat vélt felfedezni.

[71] A másodfokú bíróság indokolása hiányos. Az elsőfokú bíróság az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felmondási ok jogszerűségét állapította meg, és vizsgálta azt a kötelezettségszegés körében felmerült felmondási okot, hogy a felperes magatartása lehetővé tette-e a munkaviszony fenntartását, vagy sem. Erre az elsőfokú bíróság nagy hangsúlyt fektetett, azonban a másodfokú bíróság nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. Ítélete indokolásában nem hivatkozott az idézett jogszabályhelyre, ezzel kapcsolatban nem tett megállapítást.

[72] Sérült a Pp. 3. § (1) és (2) bekezdése, mert a másodfokú bíróság nem a teljes fellebbezést vizsgálta, csak annak egy részét. Figyelmen kívül hagyta a munkavállalóval szemben bekövetkezett

bizalomvesztés és a munkaviszony ellehetetlenülésével összefüggően előadott érvelését.

Jogszabálysértően, a Pp. 206. § (1) bekezdésével ellentétesen, a törvényszék elfogadható magyarázat nélkül adott helyt felperes érvelésének, életszerűtlen indokok alapján. Kiemelten hivatkozott alperes e körben az ügyfélfogadási időn belül történő távolmaradással összefüggő indokolás jogellenességére. Az alapítóhoz történő forduláskor a felperes indokolt tájékoztatást nem adott az alperes ügyvezetőjének.

- [73] K. I. vallomásának értékelése törvénysértő, a Pp. 206. § (2) bekezdésébe ütközik.
- [74] A törvényszék a Pp. 213. § (1) bekezdésébe ütközően nem foglalkozott az eljárás alapjául szolgáló kérelemmel teljes terjedelemben (bizalomvesztés kérdése).
- [75] A törvényszék a Pp. 220. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdésbe ütközően nem tett eleget indokolási kötelezettségének. A tényállás megállapítása pontatlan, a bizonyítékok megjelölése nem megfelelő, értékelése nem megalapozott. Ítélete nem tartalmaz jogszabályhely megjelölést, általánosságban hivatkozott a Pp. 253. §-ára és Mt. 78. § (1) bekezdésére. Megsértette a Pp. 253. § (1), (2) és (3) bekezdését.
- [76] A másodfokú bíróság eljárási és anyagi jogszabályokat is sértett. Az Mt. 6. § (1) bekezdésbe ütközően járt el, mert a felmondási okokban felsoroltak szerint e jogszabályi rendelkezést a felperes megsértette. Nem értékelte a törvényszék, hogy a felperes az Mt. 6. § (2) bekezdésébe ütközően járt el, különösen a távollét, a munkáltatói jogkör gyakorlójának megkerülése indok esetében. Az Mt. 6. § (4) bekezdését is figyelmen kívül hagyta a munkáltatói jogkör gyakorlójával szembehelyezkedő magatartásával, a távollét bejelentési kötelezettség helyettesítéséről való gondoskodás elmulasztásával.
- [77] A felmondásban felsoroltak szerint a felperes magatartása megsértette az Mt. 8. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakat, úgy mint az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettséget.
- [78] A törvényszék az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sértette meg, mert nem tett eleget a fent előadottak szerint a tisztességes eljárásra, a döntés indokolására vonatkozó jogszabályi kötelezettségnek, valamint az Alaptörvény 28. cikkébe ütközően járt el.
- [79] A felperes ellenkérelmében kérte a másodfokú bíróság közbenső ítéletének hatályában fenntartását és az alperes perköltség fizetésre kötelezését.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [80] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [81] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem

keretein belül vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett - hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

[82] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 4-6. pont].

[83] A Kúria csak a fentebb hivatkozott követelményeknek megfelelően előadott felülvizsgálati érvelés alapján vizsgálhatta felül a jogerős határozatot.

[84] A felülvizsgálati kérelem önálló rendkívüli jogorvoslati kérelem, így ebben kell a jogszabálysértés indokait a kérelemmel élő félnek előadni. A periratokra (fellebbezésre) történő hivatkozás a Pp. 272. § (2) bekezdésben foglalt követelményeknek nem felel meg. Az érdemi ellenkérelemben foglaltak figyelmen kívül hagyására vonatkozó felülvizsgálati érvelést (2.2. pont) ezért nem volt figyelembe vehető.

A kereseti kérelemhez kötöttség [Pp. 213. § (1) bekezdése], az indokolási kötelezettség [Pp. 220. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés] megsértésére való hivatkozás mind a fellebbezési ellenkérelem, mind a bizalomvesztés felmondási indok vonatkozásában megalapozatlan, ebben a körben ugyanis a törvényszék - bár az alperesével ellentétes - álláspontját kifejtette (előbbi vonatkozásában a másodfokú közbenső ítélet 7. oldal 4. bekezdésében, utóbbi vonatkozásában a 8. és 9. oldalon).

[85] Erre tekintettel a Pp. 253. § rendelkezéseinek a megsértésére való hivatkozás is alaptalan, mert a törvényszék megindokolta, hogy a másodfokú eljárás tárgyát miért képezte alperes ügyfélfogadási időben történő távolléte, és mi az álláspontja a bizalomvesztés vonatkozásában.

[86] A felperes ügyfélfogadási időben 2014. május 5-én, 9-én és 14-én történő távolmaradásával összefüggésben azonban a levont

jogkövetkeztetése nem helytálló.

- [87] Az irányadó tényállás alapján 2014. május 5-én a felperesnek lehetősége volt arra, hogy a vezérigazgatótól olyan időpontot kérjen, amely nem esik ügyfélfogadási időre. Az a körülmény, hogy 2014. május 9-én egy csőtörésnél, május 14-én egy liftprobléma miatt megjelent a helyszíneken ügyfélfogadási időben, nem minősíthető rendkívüli esetnek. Az elsőfokú bíróság fejtette ki helytállóan, hogy a felperes nem szerelő, telefonon meg tudott győződni a hibabejelentésről, ez alapján a helyes intézkedés a szakember kihívása lett volna, nem volt szükséges személyes megjelenése a helyszíneken.
- [88] A felperes három alkalommal távozott el ügyfélfogadási időben, azonban erre engedélyt nem kért. Az a körülmény, hogy távozása hátrányt nem okozott, és ezzel kapcsolatban panasz nem érkezett, nem válhat a javára. A felperes a munkáját kötetlen munkaidőben végezte, de a munkáltató részéről elvárás volt, hogy ügyfélfogadási időben rendelkezésre álljon, az eltávozást a munkáltató engedélyhez kötötte, kivételes esetben engedte meg. A felperes mindhárom eltávozása nem különleges esetnek minősülő okból történt, engedélyt nem kért, így a munkaköri kötelezettségét rövid időn belül háromszor is megszegte, amely olyan súlyosnak minősül, hogy önmagában megalapozná az azonnali hatályú felmondást.
- [89] A Kúria a felülvizsgálati kérelemnek megfelelően érdemben vizsgálta az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontjával összefüggésben megjelölt felmondási indokról hozott döntést. A peradatokból megállapítható, hogy a 2013. november 12-ei megállapodás biztosított bizonyos jogosultságot szakmai kérdésekben a felperesnek, aki azonban ezt a jogkört jelentős mértékben túllépte. Az elsőfokú bíróság rögzítette helytállóan, hogy Sz. A. és N. Z. tanúvallomása alapján megállapítható, hogy a felperes nem tisztelte az ügyvezetőt, ugyanis korábban egyértelműen „ultimátumszerű” javaslatot tett, kérte az ügyvezető eltávolítását.
- [90] Az elsőfokú bíróság érvelése helytálló arról is, hogy a felperes tettei túlmutatnak a szakmai konzultáción, a munkaviszonyán kívülre helyezte problémái megoldását, amikor közvetlenül a vezérigazgatóhoz fordult. Ezzel figyelmen kívül hagyta a munkaviszony alapvető jellemzőjét, az alá-fölérendeltséget, melyben a munkáltatóé az irányító szerep. Az ügyvezetőt megkerülve, a munkaviszonyon kívül kívánt érvényt szerezni saját érdekeinek. Ebben a körben helytállóan hivatkozott az alperes az Mt. 6. § (1), (2) és (4) bekezdése megsértésére is. A felperesnek a kölcsönös együttműködési kötelezettség folytán a munkáltatói jogkör gyakorlóját tájékoztatnia kellett volna problémáiról, és közösen talált megoldás hiányában élhetett volna - a munkáltatói jogkörgyakorló tájékoztatása mellett - az alapító felé jelzéssel.
- [91] Az elsőfokú bíróság által levont helyes jogkövetkeztetés szerint azonban a felperes az ügyvezetővel szembehelyezkedve intézkedései felülbírálatát kérte, ezzel nemcsak a munkáltatói jogkör gyakorlóját, hanem a munkáltatót is támadta. E magatartása elegendő

ahhoz, hogy az ügyvezető elveszítse a felperesbe vetett bizalmát. Megalapozott az azonnali hatályú felmondás azon indoka, hogy emiatt a felperessel való további együttműködés lehetetlenné vált.

- [92] Alappal kifogásolta a felülvizsgálati kérelem a tanúvallomások törvényszék általi értékelését. Az eljárás során a tanúk a hamis tanúvallomás következményeire történő kioktatást követően nyilatkoztak, melynek során az emlékeztetők tartalmát megerősítették. Így előadásukat az elsőfokú bíróság értékelte helytállóan.
- [93] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletének azonnali hatályú felmondásra vonatkozó - keresetet elutasító - rendelkezését helybenhagyta, míg egyebekben (prémium, jutalék) nem érintette.

Záró rész

- [94] A 3.411.500 forint pertárgyérték figyelembe vételével kötelezte a Kúria a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján együttes fellebbezési és felülvizsgálati perköltség megfizetésére.
- [95] A felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel a 273.000 forint fellebbezési és 340.000 felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [96] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. január 16.

Dr. Hajdu Edit s. k. a tanács elnöke, Dr. Gál Attila s. k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Bné

írnok